

6.9.2021

YMPÄRISTÖMINISTERIÖLLE

Asia Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi luonnonsuojelulaiksi ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta, VN/12128/2019

Lausunnonantaja

Kaivosteollisuus ry

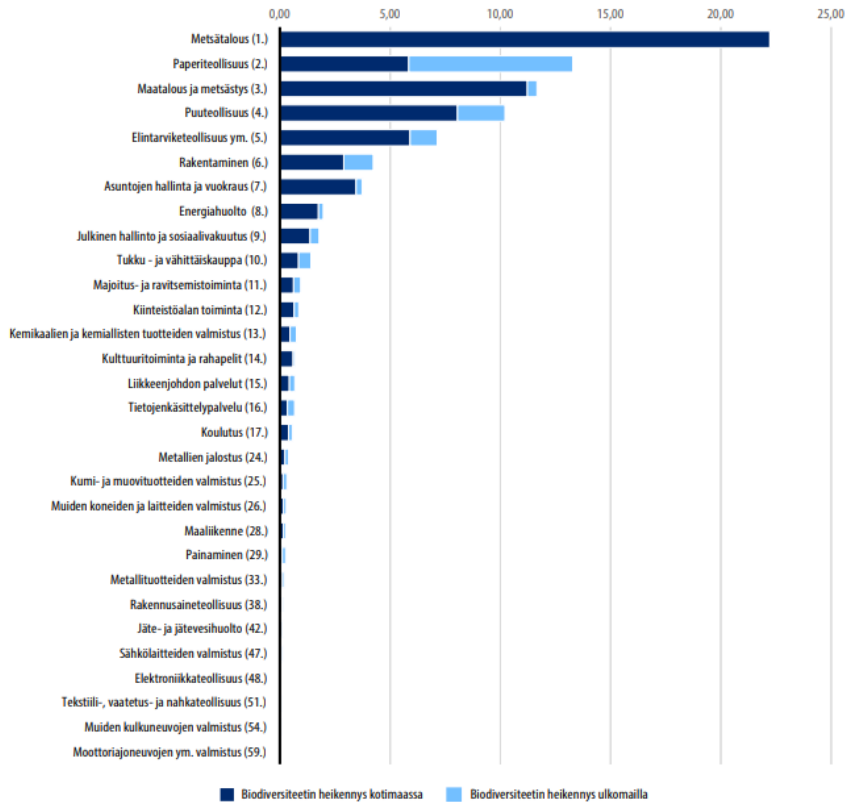
YHTEENVETO

- (1) Malminetsintä ja kaivostoiminta eivät ole suurimpia uhkia biodiversiteetille, vaikka luonnonsuojelulakiehdotuksen painotuksista tällainen kuva syntyykin. Kaivosvaiheessa maankäyttö on intensiivisempää, mutta pinta-alat ovat kokonaiskatsannossa varsin pieniä.¹

¹ Louhintaa raportoineiden kaivosten lukumäärä vuonna 2020 oli 45. Näistä ns. metallimalmikavoksia oli vuoden 2020 lopussa kahdeksan (8). Kaivosten kokonaispinta-ala on alle 0,2 % Suomen pinta-alasta. Suomen 6. maaraportissa vuonna 2019 Biodiversiteettiä koskevaan YK:n yleis-sopimukseen liittyen laskettiin Suomen suojelualueiden pinta-alaksi maa-alueilla ja sisävesillä 46 570 km², joka on 13,8 % Suomen koko maa-alueen pinta-alasta.

Tällä hetkellä Suomessa on metallimalmien louhinnasta sulkeutumassa kolme kaivosta: Kylylahti, Orivesi ja Pyhäsalmi, joista vain Pyhäsalmissä on enää louhintaa. Uusia kaivoksia ei ole rakenteilla. Suomessa kaivostoimintaa ei ole luonnonsuojelualueilla.

Kuva 6. Toimialojen vaikutus biodiversiteettikatoon vuonna 2015, indeksi. Suluissa toimialan järjestysnumero biodiversiteettikadon osalta 63 toimialan kokonaisuudessa.

2

- (2) Malminetsintävaiheessa toimintaa harjoitetaan laajoilla pinta-aloilla, mutta toiminnan vaikutukset biodiversiteetille ovat pienet.³ Suomessa ELY-keskukset ovat kansallisesti omaksuneet hyvin tiukan tulkinnan malminetsinnän Natura-arvioinneille vaatien niitä jokaiselta malminetsintähankkeelta Natura-alueilla, toimenpiteiden intensiteetistä riippumatta, mikä on johtanut siihen, että kaikki malminetsintätoiminnan vaikutukset Natura-alueilla on tarkoin selvitetty ja toimintaa rajattu.
- (3) Toisin kuin muista ehdotetuista muutoksista luonnonsuojelulakiuudistuksesta malminetsinnästä luonnonsuojelualueilla ei ole kerätty mitään tilastollista tietoa tai luonnonsuojelualueilla harjoitettavan malminetsinnän lupaehdoista ja vaikutuksista suojeluvoihin (joita ei ole heikennetty). Tätä tietoa olisi helposti saatavilla ELY-keskuksista ja ympäristöministeriöstä, joka myös itse toimii lupaviranomaisena tietyissä tapauksissa.
- (4) Tältä osin lainvalmistelu ei ole ollut perusteellisuudeltaan yhtenäistä eikä hallitusohjelman kirjausta "selvitetään malminetsintäoikeuden lupaprosesseja, käytänteitä ja mahdollisia rajoittamistarpeita luonnonsuojelualueilla" ole toteutettu.

² Kiertotalous vähähiilisyiden edistäjänä ja luonnon monimuotoisuuden turvaajana, Ympäristöministeriö 2021.

³ Malminetsintään oikeuttavan maa-alueen yhteenlaskettu pinta-ala vuositasolla koko Suomessa on pysynyt lähes vakiona (n. 1800 km²) viimeiset 6 vuotta. Tässä yhteydessä on hyvä huomata, että julkisuudessa paljon esillä olleiden varausten pinta-alat ovat hyvin suuria, mutta niiden perusteella ei malminetsintätyötä voi tehdä.

- (5) Nykyinen tiukka malminetsinnän poikkeuslupakäytäntö riittää luonnonsuojelualueiden turvaamiseksi. Malminetsintää on vain muutamissa hankkeissa tehty luonnonsuojelualueilla ja tuolloin erittäin tiukoin suojatoimenpitein, eikä näitä noudattamalla ei ole aiheutunut haittaa suojeluarvoille. Suomessa ei harjoiteta malminetsintää kansallistai luonnonpuistoissa. Malminetsinnän kieltämiselle luonnonsuojelualueilla ei siten ole käytännön sanelemaa tarvetta, koska kaivosten perustaminen luonnonsuojelualueille edellyttää, joka tapauksessa poliittista päätöstä. Tämä linjaus on vahvistettu nykyisen luonnonsuojelulain eduskuntakäsittelyssä, YmVM 8/1996. Nyt ehdotettu kieltö malminetsinnälle luonnonsuojelualueilla
- (i) estää sellaisten malmioiden tutkimisen, jotka ulottuvat suojelualan ulkopuolelle (suojelualueilla tapahtuva tutkiminen antaa tietoa alueiden ulkopuolisista mineralisaatioista),
 - (ii) malminetsintäyhtiöt harjoittavat toimintaa tietoisena siitä, että kaivostoiminta ei ole lain nojalla sallittua,
 - (iii) tutkimukset kasvattavat niin geologista kuin luonnon monimuotoisuutta koskevaa tietopohjaa Suomessa ja
 - (iv) kieltö malminetsinnälle luonnonsuojelualueilla loisi insentiivejä pyrkimyksille perustaa luonnonsuojelualueita malmikriittisille alueille (tällaisista pyrkimyksistä on jo todisteita).
- (6) Suojelualueet ovat käytännössä myös EU:n tiukan Natura-suojelusääntelyn piirissä. Natura-sääntely sisältää tarkat ja tiukat kriteerit poikkeuksille suojelusta, mikä muodostaa kattavan ja riittävän sääntelykehyksen toiminnalle luonnonsuojelualueilla yhdessä kansalliseen lainsäädäntöön sisältyvien poikkeusmenettelyjen kanssa.
- (7) Kolmelle erilaiselle luontotyyppisuojelulle ei ole perusteita. Ei ole tarpeen luoda nykyiselle luontotyyppisuojelulle rinnakkaisia menettelyjä, ja uusissa rinnakkaisissa kategorioissa on vakavia oikeusturvaongelmia.
- (8) Luontotyyppisuojelua ei pidä muuttaa automaattiseksi ja ehdotuksen puutteellisia oikeussuojakeinoja pitää parantaa. Nykyinen ehdotus ei sisällä kuulemismenettelyjä tai oikeussuojakeinoja aluerajauksille, jotka suoraan asetuksella rajoittaisi kiinteistöjä ja niillä harjoitettavaa toimintaa. Luontotyyppisuojelua voi estää toiminnan kokonaisella kiinteistöllä tai toiminnan alueella ja siten luonnoksessa otettu lähtökohta rinnastaa suojelu lajisuojeluun ei ole toimiva ratkaisu.
- (9) Myös ehdotetun luontotyyppisuojelelu oikeusvaikutuksia muiden lakien mukaiseen harkintaan tulisi arvioida tarkemmin. Luonnonsuojeluharkinta tulisi keskittää luonnonsuojelulain mukaiseen menettelyyn ja välttää niitä epäjohdonmukaisuuksia, joita seuraa siitä, että samoja ympäristöoikeuden teemakokonaisuuksia säännellään päällekkäisillä normeilla eri lakien kautta ja osin eri viranomaisten toimesta.
- (10) Kalkkikallioiden ja serpentiinikallioiden suojelu on uhanalaisuuteen nähden ylimitoitettua ja uhkaa kansallista huoltovarmuutta. Automaattinen suojelu ja liian tiukat poikkeusedellytykset eivät riitä turvaamaan edes olemassa olevia kaivoshankkeita ja muun muassa huoltovarmuuden ja ympäristönsuojelun kannalta tärkeää kalkkikiven saatavuutta. Ehdotuksessa suhtaudutaan välinpitämättömästi siihen tunnistettuun riskiin, että uusi kalkkikaivostoiminta voi jatkossa estyä.

- (11) Ekologisesta kompensatiosta tehdyt pykäläehdotukset ovat ennenaikaisia, koska hallitusohjelmakirjauksen mukaiset pilotoinnit puuttuvat. Lainsäädännön kehittämistarpeita tämän osalta ei ole voitu vielä arvioida. Lisäksi vapaaehtoinen kompensatio ei tarvitse esitetyn mukaista sääntelyä, missä ELY-keskuksella on suuri rooli. Tätä roolia onkin syytä tarkastella kilpailuneutraliteetin näkökulmasta. Lisäksi olisi tärkeää mahdollistaa kompensatiotoimien huomioiminen lupaharkinnassa ja päätöksentekokriteerien osalta.
- (12) Luonnonsuojelulakiin tulee säätää muihin ympäristösäädöksiin jo sisältyvän täytäntöönpano-oikeuden muutoksenhaun varalta. Nyt valitukset luonnonsuojelulain mukaisista poikkeuksista pitkittävät isojen investointien projektiaikatauluja puuttuvien täytäntöönpano-oikeuksien johdosta.
- (13) Luonnonsuojelulailla pitää turvata, ettei luonnonsuojelualueita perusteta yksittäisen hankkeen vastustamiseksi vaan ainoastaan luonnonsuojelullisten päämäärien vuoksi.
- (14) Luonnonsuojelulain tulee korvata saamatta jäänyt voitto tuotannosta, jos hanke estetään kehitysvaiheessa suojelupäätöksellä.
- (15) Varovaisuusperiaatteen lisäämisen tarvetta ei ole kyetty perustelemaan vakuuttavalla tavalla ehdotuksessa.
- (16) Selvillä olovelvollisuuden tuominen luonnonsuojelulakiin ei ole toimiva ja tarpeellinen ratkaisu.
- (17) Luonnoksessa omaksuttu tavoite edistää ilmastonmuutoksen hillintää luonnonsuojelulain kautta herättää kysymyksiä siitä onko tämä ilmastotavoite asetettu oikeaan lainsäädäntöinstrumenttiin. Kaivostoiminta tarjoaa ratkaisuja ilmastonsuojelutavoitteiden toteuttamiseksi. Hallitusohjelman kirjaukset ilmastopolitiikan tavoitteista tulisi myös huomioida sääntelyä kehitettäessä. Kasvihuonekaasujen vähentäminen edellyttää muun muassa liikenteen sähköistämistä ja vihreän energian kehittämistä, eikä raaka-aineiden hankintaa tule ulkoistaa kolmansiin maihin. Luonnoksessa erityisesti kaivostoimintaa vastaan omaksutut toimet (malminetsinnän kieltäminen suojelualueilla, kalkkikaivoksia ja serpentiinimalmien hyödyntämiseen kohdistuva tiukka luontotyyppisuojelelu muutamana esimerkkinä) on ristiriidassa näiden tavoitteiden kanssa.
- (18) Luonnoksen 40 § mukaisen valtioneuvoston Natura-poikkeusten käsittelyjärjestelyn ehdotettu muutos aiheuttaa merkittävästi lisää töitä toiminnanharjoittajille ja viranomaisille, eikä näitä vaikutuksia ole arvioitu luonnoksessa. Natura-poikkeamiset ovat todennäköisimpiä juuri isojen infra- ja teollisuushankkeiden osalta. Luonnos jättää epäselväksi miten yhden lauseen muuttamisella kokonaan käännetty käsittelyjärjestely (luvat käsitellään ensin ja Natura-poikkeaminen vasta kun luvat muilta osin lainvoimaiset) toimii käytännössä, kun tästä prosessista ei ole tarkempia säännöksiä.

1 YLEISKOMMENTIT LUONNONSUOJELULAKIUUDISTUKSESTA

1.1 Ehdotuksen valmistelu on ollut yksipuolista ja lopputulemat ovat olleet etukäteen poliittisesti linjattuja

1. Kaivosteollisuus ry kiittää ympäristöministeriön lainvalmistelua seikkaperäisestä työkentelystä kokonaisuudistuksen valmistelussa. Kiinnitämme kuitenkin huomioita siihen, että nyt ehdotetut muutokset eivät ole EU-lainsäädännön peräänkuuluttamia,

vaan ovat kansallisia tiukennuksia tähän nähden. Hallituksen esitysluonnoksessa esitetyt keskeiset linjaukset ovat poliittisesti päätettyjä linjauksia, joita ehdotuksessa on yritetty perustella juridisin ja asiapohjaisten argumentein. Hallituksen ehdotus ja kokonaisuudistuksen lainvalmistelutyötä on leimannut vahva yksipuoleisuus. Ehdotuksia tarkastellaan vain suojelunäkökulmasta ja oikeusturva ja omaisuudensuojanäkökohdat sekä ehdotusten todelliset taloudelliset vaikutukset jäävät osin kokonaan huomioida ja arvioimatta. Tämä on omiaan heikentämään ehdotuksen ja kokonaisuudistuksen legitimitettä.

2. Lainvalmisteluun on sisällynyt paljon asiantuntijakuulemisia, mutta monia isoja ja vaikutuksiltaan merkittäviä uudistuksia on valmisteltu ehdotukseen kokonaan kuulematta niitä toimijoita joihin uudistukset erittäin merkittävällä tavalla vaikuttaa (esimerkiksi kalkkikiviteollisuutta). Muutoksenhakua lähestytään ainoastaan kansalaisjärjestöjen näkökulmasta ja sivuutetaan kokonaan ne merkittävät oikeusturvaongelmat, jotka on sisäänrakennettu ehdotukseen sisältyvään luontotyyppisuojaan, johon ei sisälly kuulemis- tai muutoksenhakumahdollisuuksia, joilla voisi välttää esim. virheellisiä rajauspäätöksiä.

1.2 Ehdotus on osin hallitusohjelman vastainen

3. On myös tärkeä nostaa esiin se, että ehdotus ei noudata kaikilta osin hallitusohjelmaa, vaan sivuuttaa siinä poliittisesti sovitut selvittämiskirjaukset. Jäljempänä lausunossamme pureudutaan keskeisimpiin ehdotuksen ongelmakohtiin.

1.3 Luonnoksesta uupuvat vaikutusten arvioinnin kannalta olennaiset siirtymäsäännökset

4. Kuuleminen luonnoksesta toteutetaan siten että luonnoksesta puuttuu uudistusten voimaantulon siirtymäsäännökset. Tämä vaikuttaa olennaisella tavalla toiminnanharjoittajatahoja edustavan järjestön mahdollisuutta lausua kattavasti uudistuksesta, koska ehdotusten vaikutusten arviointi on hyvin epävarmalla pohjalla. On selvää, että moni ehdotuksista ovat sellaisia, etteivät ne ole perustuslain valossa toteutettavissa siten, että ne soveltuisivat olemassa olevaan tai jo vireille saatettuun toimintaan. Tästä syystä olisi ollut tärkeä jo nyt varmistua siitä, että nämä rajoitukset ovat lainvalmistelussa huomioitu.

1.4 Hallitusohjelman kokonaisvaltainen tarkastelutapa huomioitava

5. Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman kohdan *3.1 Hiilineutraali ja luonnon monimuotoisuuden turvaava Suomi* tavoitteen 8 mukaan kaivostoimintaa koskevien uudistusten lähtökohtana on "kaivosten toimintaedellytysten varmistaminen".

2 MALMINETSINNÄN KIELTÄMINEN LUONNONSUOJELUALUEILLA EI POHJAUDU FAKTAPOHJASEEN TARPEESEEN

6. *Mahdollisuus saada viranomaisen harkintaan pohjautuva poikkeuslupa malminetsinnälle luonnonsuojelualueilla tulee säilyttää luonnonsuojelulaisissa ja muissa luonnonsuojelualueita ohjaavassa sääntelyssä.*

2.1 Ehdotus ei ole hallitusohjelman mukainen

7. Pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelmassa todetaan, että ”selvitetään malminetsintäoikeuden lupaprosesseja, käytänteitä ja mahdollisia rajoittamistarpeita luonnonsuojelualueilla”

Selvitetään malminetsintäoikeuden lupaprosesseja, käytänteitä ja mahdollisia rajoittamistarpeita luonnonsuojelualueilla.

8. Kaivosteollisuus ry:n tiedossa ei ole, että asiaa olisi selvitetty, eikä kaivosteollisuutta ole kuultu tällaisesta selvityksestä. Näin ollen lakiehdotuksen sisältämä kieltä malminetsinnälle luonnonsuojelualueilla ei näytä pohjautuvan hallitusohjelmaan, eikä hallitusohjelmassa edellytettyä selvittämistä ole toteutettu. Ilman kunnollista selvitystä tai muuta tutkimukseen perustuvaa tietoa hallituksen esitysluonnoksessa valittu linjaus vaikuttaa ennakkoon päätetyltä, poliittiselta ja yksipuoliselta. Samalla perusteluista piiryy kuva siltä, ettei valmistelussa ole perehdytty ELY-keskusten linjauksiin Natura 2000 -verkostoa koskevissa malminetsintähakemuksissa eikä ympäristöministeriön poikkeuslupakäytännössä omaksuttuihin lupaehtoihin, joilla on varmistettu, ettei malminetsintätoiminnasta aiheudu haittaa suojeluarvoille.

2.2 Luonnonsuojelualueilla toteutettava malminetsintä ei uhkaa biodiversiteettiä

9. Malminetsintää tehdään hyvin harvoin luonnonsuojelualueilla, eikä toiminta tai sen mittakaava uhkaa luonnonsuojelualueiden suojeluperusteita.⁴ Kaiken kaikkiaan puhutaan noin puolesta kymmenestä yksittäisestä hankkeesta parin viimeisen vuosikymmenen mittaisella aikajaksolla. Jo nykyisellään malminetsintäyhtiöt välttelevät luonnonsuojelualueilla toimimista, mikäli se vain on mahdollista. Malminetsinnän toteuttaminen luonnonsuojelualueilla edellyttää Suomessa omaksutun viranomaiskäytännön

⁴ Metsähallitus on myöntänyt nykyisen luonnonsuojelulain aikana kaksi poikkeuslupaa malminetsintään. Tukesilta saadun tiedon mukaan malminetsintää luonnonsuojelualueilla koskevia poikkeuslupia on kaiken kaikkiaan käsitelty noin 20 ja yhteensä arviolta 5-6 hankkeelle. Poikkeuslupien hankelukumäärää suurempi luku johtuu siitä, että kokonaismäärä sisältää useita samaan hankkeeseen kohdistuvia peräkkäisiä lupia poikkeuslupien ollessa määräaikaaisia.

perusteella kattavaa Natura-arviointia lausuntomenettelyineen⁵ ja lisäksi erillistä asiantuntevien viranomaisten myöntämää poikkeuslupaa, joissa on määritelty erittäin tiukat reunaehdot malminetsinnän toteuttamiselle.

10. Suojelualueiden luontoarvojen uhanalaisuus ja herkkyys vaihtelee ja siksi toiminnan ja sen sijoittumisen tarkalla suunnittelulla ja innovatiivisilla suojatoimenpiteillä on mahdollista toimia suojelualueilla ilman että niiden suojeluarvot ja perustamistarkoituksensa vaarantuu. Se mitä lakiehdotuksessa ei tuoda esiin on, ettei malminetsintätoimintaa harjoiteta kansallis- ja luonnonpuistoissa, vaikka tällä on huomattava merkitys arvioitaessa malminetsintää suojelualueilla. Hallituksen esitysluonnoksen heikkolaisuutta ja epätasaisuutta tältä osin kuvastaa myös se, että monen muun ehdotetun uudistuksen osalta on kartoitettu ja käyty läpi hallintokäytäntöä ja sitä esitetään hallituksen esityksen perusteluissa.⁶ Se ettei tässä kappaleessa esitettyjä tietoja löydy luonnoksesta kuvaa valmistelun puutteellisuutta ja sitä ettei luonnos täytä hallitusohjelman kirjausta. Lainvalmistelu on tältä osin faktat sivuuttava ja valitettavasti ulospäin näyttäytyy siltä, että ratkaisut eivät pohjautu selvityksiin ja analyttiseen harkintaan vaan että lopputulokset ovat vahvasti poliittisesti ohjattuja ja ennakkoon päätettyjä.
11. On ymmärrettävää, että yhteiskunnasta löytyy katsantokantoja, joiden mukaan suojelualueilla ei pitäisi olla mitään toimintaa (sen tosiasiallisista vaikutuksista riippumatta), mutta mikäli halutaan ympäristöoikeudellisen läpäisyperiaatteen mukaisesti laajentaa biodiversiteetin suojelua kattamaan laajempia alueita, on tärkeä lähestyä toimintoja niiden tosiasiallisten vaikutusten pohjalta. Tällöin myös malminetsintää suojelualueilla tulee tarkastella sen tosiasiallisia vaikutuksia vastaan.

2.3 Seikkaperäinen vaikutusten arviointi ja tiukka poikkeuslupakäytäntö varmistaa sen, ettei suojelualueille aiheuteta toiminnalla vahinkoa

12. Nykyinen luonnonsuojelulainsäädäntö edellyttää suojelualueilla tapahtuvalta malminetsinnältä viranomaisharkintaan pohjautuvan poikkeuslupan ja käytännössä samalla Natura-arvion toimenpiteiden vaikutuksesta alueen suojeluarvoihin. Tiukka suojelu, vaikutusten tarkka arviointi, kuulemismenettelyt ja seikkaperäinen viranomaisten poikkeuslupien kautta toteuttama lupaohjaus ja valvonta ohjaa malminetsintäyhtiöt vähentämään riskejä ja kehittämään uusia toimintatapoja ja teknisiä ratkaisuja. Tiukan ennakkovalvonnan ja poikkeuslupaehtojen kautta on myös syntynyt lukuisia uusia

⁵ Vrt voimassaolevaa luonnonsuojelulakia säädettäessä todettiin sen sijaan, ettei malminetsintä edellyttäisi Natura-arviointia. Malminetsintä ja geologinen tutkimus ovat senkaltaista toimintaa, joka vain poikkeuksellisesti voi merkityksellisesti heikentää Natura 2000 -verkostoon sisällytetyn alueen luonnonarvoja, minkä vuoksi siitä ei yleensä tarvitsisi tehdä 65 §:ssä tarkoitettua vaikutusten arviointia ja lupa voitaisiin 66 §:n 1 momentin estämättä myöntää. YmVM 8/1996 vp (HE 79/1996 vp), s. 3-4.

⁶ Esim HE-luonnos s. 65-66, 73, 75 ja 78-79 sisältää sellaisia selvityksiä (muiden lainsäädäntöratkaisujen osalta), joita Kaivosteollisuus ry on tätä lausuntoa varten joutunut itse tekemään, vaikka luonnoksen olisi luonnollisesti tullut sisältää ne täyttäkseen hallitusohjelman asian selvittämistä koskevat kirjaukset.

teknisiä innovaatioita malminetsintätoiminnan riskien ja haittojen minimoimiseksi, joita sittemmin on otettu käyttöön myös suojelualueiden ulkopuolisilla alueilla tapahtuvassa malminetsinnässä (esim. suojavyöhykkeet arvokkaaseen lajistoon nähden, petolintujen pesäreviirien huomioiminen suunnittelussa, kairasoijan talteenotto, suljettu vedenkierto kairauksessa, liikkumiseen tarkoitettujen kulkuväylien tarkka suunnittelu ja merkintä sekä noudattaminen, kairaustoiminnan aloitus roudan ja riittävän paksun lumi- ja jääpeitteen aikana, tykkilumen käyttö reittien vahvistamiseen, toiminnan ajalliset rajoitteet suhteessa pesintäaikoihin, polttoaine- ja öljypäästöjen esittäminen teknisin ratkaisuin, suojaputkien betonointi ja tulppaus sekä urakoitsijoiden perehdytys).

13. Malminetsintä suojelualueilla on lisäksi synnyttänyt paljon uutta tutkimustietoa alueilla esiintyvistä lajeista ja luontotyyppiäsiintymistä. Yhtiöt ovat investoineet huolellisiin suojelualueiden ja Natura-alueiden luontokartoituksiin suunnitellakseen vahinkoa aiheuttamattomat tavat toteuttaa malminetsintää. Tämä uusi luontotieto on kartuttanut ja parantanut olemassa olevia tietoja lajeista ja luontotyypeistä. Vuosina 2013–2019 malminetsinnän yhteenlasketut luontotutkimuksiin tehdyt investoinnit, jotka kartoittivat yhteistä luontotietovarantoa, olivat 14,3 Meur ja vuonna 2019 2,6 Meur.⁷

2.4 Erikoisluvanvarainen malminetsintä ei tarkoita kaivostoiminnan sallimista luonnonsuojelualueille

14. Kaivostoiminnan syntyminen luonnonsuojelualueelle malminetsinnän tuloksena on erittäin epätodennäköistä. Kaivostoiminta ei ole luonnonsuojelualueilla sallittua ilman erillistä tapauskohtaista poliittista harkintaa ja tämän lähtökohdan kaivosala hyväksyy.
15. Malminetsinnän kieltämiselle luonnonsuojelualueilla ei siten ole käytännön sanelemaa tarvetta, koska kaivosten perustaminen luonnonsuojelualueelle edellyttää, joka tapauksessa poliittista päätöstä. Tämä linjaus on vahvistettu nykyisen luonnonsuojelulain eduskuntakäsittelyssä, jossa luonnonsuojelun suhdetta malminetsintä- ja kaivostoimintaan kattavasti arvioitiin.⁸

”Valiokunta kannattaa nykytilanteen säilyttämistä, sillä mahdollisen kaivostoiminnan aloittaminen suojelualueella on syytä aina harkita tapauskohtaisesti.

Jos kaivostoiminta katsotaan merkittävämmäksi kuin luonnonsuojelu, voitaisiin alueen rauhoitus lakkauttaa kokonaan tai tietyiltä osin seuraavasti.”

2.5 Ehdotuksen kielteiset ohjausvaikutukset

16. Suojelualueilla harjoitettavan malminetsinnän määrä on vähäistä ja huolellisesta toiminnasta ja tarkasta ennakkollisesta ohjauksesta johtuen siitä ei ole aiheutunut suoje-
luarvojen heikkenemistä. Näin ollen malminetsinnän kokonaisvaltainen kieltäminen

⁷ <https://www.kaivosteollisuus.fi/fi/ajankohtaista/malminetsijat-merkittavia-luontotiedon-tuottajia>

⁸ YmVM 8/1996 vp, s. 3.

verrattuna nyt voimassa olevaan poikkeusluvalla mahdollistettuun toimintaan on rajoitus, joka ei täytä suhteellisuusperiaatteen asettamia vaatimuksia. Nyt ehdotettu kielto malminetsinnälle luonnonsuojelualueilla

- (i) estää sellaisten malmioiden tutkimisen, jotka ulottuvat suojelualan ulkopuolelle (suojelualueilla tapahtuva tutkiminen antaa tietoa alueiden ulkopuolisista mineralisaatioista),
- (ii) malminetsintäyhtiöt harjoittavat toimintaa tietoisena siitä, että kaivostoiminta ei ole lain nojalla sallittua,
- (iii) tutkimukset kasvattavat niin geologista kuin luonnon monimuotoisuutta koskevaa tietopohjaa Suomessa ja
- (iv) kielto malminetsinnälle luonnonsuojelualueilla loisi insentiivin pyrkimyksille perustaa luonnonsuojelualueita malmikriittisille alueille (tällaisista pyrkimyksistä on jo todisteita).

3 LUONTOTYYPPISUOJELUA EI SAA TEHDÄ AUTOMAATTISEKSI JA OIKEUSSUOJATAKEITA PITÄÄ LISÄTÄ

3.1 Eri luontotyyppisuojelukategorioille ei ole perustetta

17. Luonnoksen rakenne, jossa luodaan kolme erityyppistä luontotyyppisuojelun kategoriaa ei ole onnistunut, eikä tällaiselle rakenteelle ole perusteita. Ei ole perustetta luoda nykyiselle luontotyyppisuojelulle rinnakkaisia menettelyjä, ja uusissa rinnakkaisissa kategorioissa on vakavia oikeusturvaongelmia.

3.2 Asetuspohjainen luontotyyppisuojelu ei sisällä riittäviä oikeussuojamekanismeja

18. Ehdotus sisältää uuden suojeluinstrumenttirakenteen, jonka kautta asetuksella voitaisiin saattaa automaattisesti voimaan tulevia laajoja luontotyyppien suojeluelvoitteita ilman oikeudenhaltijoille tarjoutuvia oikeussuojamekanismeja. Tosin sanoen ehdotulla uudella suojelumekanismilla saatettaisiin voimaan maanomistajien ja oikeudenhaltijoiden kannalta yllätyksenä tulevia suojeluratkaisuja ilman että heitä kuultaisiin asetuksesta tai mahdollistettaisiin heille muutoksenhaku. On kyseenalaista täyttääkö tällainen rakenne perustuslain vaatimukset.
19. Rakennetta tulee muuttaa siten että tällainen avoin valtuutus mittaville kansalaisten oikeusasemaan vaikuttaville toimintarajoituksille poistetaan ja luontotyyppisuojelu toteutetaan nykyisen kaltaisilla rakenteilla, jossa suojellut luontotyypit sisällytetään lajitason listaukseen ja esiintymäkohtaisesti saatetaan näille viranomaispäätöksellä oikeusvaikutukset, jolloin oikeudenhaltijoiden vaikutusmahdollisuudet turvataan.

20. Nyt ehdotettu menettely on oikeusvaltiollisesti puutteellinen, kun siinä otetaan esim. tutkimuslaitoksen tuottamat uhanalaisuustiedot automaattisesti suojelurajauksen perusteeksi ilman tarkempaa esiintymäkohtaista tarkastelua. Lisäksi aluerajaukset muodostetaan automaattisesti tämän tiedon pohjalta ilman että rajauksesta kuullaan oikeudenhaltijoita. Maanomistajalle ja muulle oikeudenhaltijalle ei käytännössä jää oikeussuojakeinoja haastaa virheellisenä kokemansa peruste rajaukselle. Esimerkiksi vastaavalla tavalla toteutetuissa metsälain nojalla tehdyissä rajauksissa ollut paljon virheellisyyksiä, joiden haastamiseen oikeudenhaltijoilla ei ole ollut tehokkaita oikeuskeinoja.⁹ Ympäristöhallinnon sisällä SYKE:n toimesta toteutettu tutkimus on osoittanut miten epäluotettavia myös isolla budjetilla tehdyt laaja-alaiset luontotyyppikartoitukset ovat. Tämä kokemusperäinen fakta korostaa tarvetta tapauskohtaisesti arvioida yksittäisiä rajauksia hallintopäätöksenteon kautta sekä oikeussuojakeinojen tarvetta haastaa yksittäisiä virheellisin perustein tehtyjä rajausratkaisuja.
21. Edellisessä luonnonsuojelulakiuudistuksessa säädetty Natura-verkoston toteuttamistapa sai aikaan laajan epäluottamuksen aluerajauksia kohtaan sekä synnytti mittavan valitusten aallon. Nyt ehdotettu luontotyyppisuojaus sisältää samanlaisia riskejä, eikä näitä ole analysoitu lausunnon kohteena olevassa lakiehdotuksessa.
22. Lain tulisi sisältää mekanismit, joiden avulla annetaan oikeudenhaltijalle oikeussuojaa sekä turvataan kuulemismenettely ja valitusoikeus huomattavien rajoitusten kohdistamista vastaan. Huomionarvoista on lisäksi se, että luontotyypit eroavat tältä osin lajisuojelusta. Luontotyyppien osalta kyse voi olla kokonaisen kiinteistön tai lupa-alueen kattavasta toimintarajoitteesta johtuen luontotyyppien laajemmasta ulottuvuudesta. Näin ollen luonnoksen perusteluissa lajisuojelusta johdettu oikeutus asetus pohjaiselle toteuttamistavalle ilman kuulemista ja oikeussuojakeinoja ei ole toimiva.
23. Esityksessä todetaan, että viranomaisten painopiste ei tulosohjauksen johdosta ole ollut luontotyyppisuojelelun edistämisessä. Tämä ei kuitenkaan ole oikeutuksen luova peruste rakenteille, joilla tingitään luontotyyppisuojelelun oikeussuojarakenteista.
24. Myös poikkeamisen voimassaolon rajaaminen enimmillään 10 vuoteen tulee poistaa. Viranomaisen voi halutessaan arvioida tarpeen rajata poikkeuksen kestoa, ilman että kaikki poikkeamiset tulisi määrätä enimmillään 10 vuoden mittaisiksi. Tällä vähennetään hallinnollista työtä ja oikeuslaitoksen kuormitusta, kun samasta asiasta ei ilman erityistä perustetta ole tarpeen käydä useita peräkkäisiä poikkeuslupaprosesseja.
25. Poikkeamisen kytkeminen kompensatiovelvoitteeseen voi muodostaa ehdottomia esteitä toiminnalle, jos luontotyyppisuojaus suojelisi automaattisesti kaikki esiintymät,

⁹ Paikoitellen n. 50 %:ssa rajauksissa ollut virheitä, vaikka kyse oli ainakin silloin ylivoimaisesti kallein Suomessa tehty luontoinventointi - Kotiaho, Janne – Selonen, Ville: Metsälain erityisen tärkeiden elinympäristöjen kartoituksen laadun ja luotettavuuden analyysi. Suomen ympäristö 29/2006. SYKE 2006.

jolloin kompensatiotoimena ei pystytä esittämään toista samanlaista luontotyyppi-esiintymää. Lailla tulisi varmistaa, ettei näin voi käydä.

3.3 Luontotyyppisuojelun vaikutukset muiden ympäristölakien mukaiseen harkintaan

26. Myös ehdotetun luontotyyppisuojelun oikeusvaikutuksia muiden lakien mukaiseen harkintaan tulisi arvioida tarkemmin. Luonnonsuojeluharkinta tulisi keskittää luonnonsuojelulain mukaiseen menettelyyn ja välttää niitä epäjohdonmukaisuuksia, joita seuraa siitä, että samoja ympäristöoikeuden teemakokonaisuuksia säännellään päällekkäisillä normeilla eri lakien kautta ja osin eri viranomaisten toimesta.

4 KALKKI- JA SERPENTIINIKALLIOIDEN SUOJELU EI SAA TUKEA UHANALAISUUSTIEDOISTA EIKÄ SUOJELU TÄYTÄ SUHTEELLISUUDEN VAATIMUKSIA

27. Ehdotus sisältää yllättävän ankaran uuden luontotyyppisuojelun, joka kohdistuisi kalkkikallioihin ja serpentiinikallioihin ja siten muun muassa kalkkikivilouhintaan ja vuolukivituotantoon. Esitys uhkaa kotimaista kalkkikivituotantoa, joka muun muassa on elintärkeää vesihuollolle, jätevesien puhdistamiselle, savukaasupuhdistukselle sekä laajasti teolliselle tuotannolle.
28. Lainvalmistelun perusteena oleva tietoaineisto ja uhanalaisuusluokitus ei perustele näin ankaraa ja automaattista sekä kokonaisvaltaista suojelua ja on siten suhteellisuusperiaatteen vastainen.
29. Olemassa olevien kaivosesiintymien sisällyttäminen suojelun piiriin on niin ikään omaisuuden suojan vastaista ja kaikkien kallioesiintymien tullessa suojelluksi poikkeuksen edellytyksenä oleva kompensatio ei välttämättä olisi mahdollinen (kun ei ole osoitettavissa suojelun ulkopuolella olevaa aluetta kompensatioalueeksi).
30. KT ry kiinnittää lisäksi huomioita ehdotuksen valmistelun osalta menettelytapaan. Ehdotus kohdistuu keskeisesti muutamaan yritykseen, joita ei ole lainkaan konsultoitu esityksestä ja sen vaikutuksista. Lisäksi lakiluonnoksen perusteluissa ylikorostetaan kaivosten muodostamaa uhkaa kyseisille luontotyypeille, vaikka kaivostoiminnan yhteydessä alueet edelleen muodostavat pohjan luontotyypin menestymiselle.
31. Tällainen pariin kansallisen raaka-ainehuollon kannalta keskeiseen kalliotyyppiin kohdistuvaa suojelua tulee kokonaisuudessaan uudelleenarvioida. Esityksen intressit eivät ole tasapainossa. Suojelu olisi toteutettavissa myös esiintymäkohtaisesti, kuten voimassa oleva luontotyyppisuojelu, jolloin perustuslain edellyttämät oikeusturvatakeet voidaan täyttää. Vähintäänkin laissa tulee rajata kaikki tunnetut hyödyntämiskelpoiset esiintymät pois sekä ne, joilla on voimassa oleva kaivosoikeudellinen kaivospiiri tai kaivoslupa esiintymän hyödyntämiseksi.

5 NATURA-POIKKEUSLUPIEN KÄSITTELYJÄRJESTYKSEN MUUTOS EI OLE PERUSTELTU

32. Luonnoksen 40 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten että tilanteessa, jossa Natura-arviointi osoittaa hankkeen merkittävästi heikentävän Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun kohteena olevia luontoarvoja, lupamenettelyssä ei ensin selvitetä mahdollisuutta saada valtioneuvostolta myönnettyä Natura-poikkeusta, vaan sen sijaan ensiksi ratkaistaisiin mikäli lupa/suunnitelma muilta osin voidaan myöntää hankkeelle. Ottaen huomioon muutoksen laaja-alaiset vaikutukset myös muihin sektorilakeihin sitä koskevaa säädösvalmistelua on tehty luonnoksessa hyvin vähän. Käytännössä huomattava muutos toteutetaan yhdellä lauseen muutoksella ja kahdella kappaleella perustelutekstiä. Perusteluista jää avoimeksi se pitääkö hankkeen kaikki toteuttamisen edellyttämät luvat hankkia ennen valtioneuvoston Natura-poikkeamisen käsittelyä.
33. Muutosta perustellaan luonnoksessa sillä, että se parantaisi hakijan asemaa ja poistaisi epävarmuutta sekä selventäisi korvausvelvollisuuden soveltumista. Perustelut eivät tunnista käytännön hankekehityksen näkökohtia. Suurin epävarmuus Natura-poikkeusta edellyttävän hankkeen luvittamisessa liittyy ennen kaikkea juuri valtioneuvoston Natura-poikkeuslupaan käsittelyjärjestelyyn, koska kriteerit ovat väljät ja saavat sisältönsä EUT:n oikeuskäytännöstä, paljon harvinaisempaa on epävarmuus siitä saisiko tällainen hanke esimerkiksi ympäristöluvan, vesitalousluvan, asema- ja yleiskaavan, rakennusluvan, kemikaaliturvallisuusluvan jne. Hakijalla on konkreettisista lupien myöntämisen edellytyksistä jo nykyisellään YVA-menettelyn jälkeen Natura-poikkeuslupaa haettaessa varsin hyvä kuva. Ehdotettu muutos aiheuttaisi merkittävän työmäärälisäyksen niin toiminnanharjoittajille kuin viranomaisille, ja lisäisi hankkeen epävarmuutta ja lisäisi hankekehityksen epävarmuutta ennen kuin varmuus Natura-poikkeamisen saamisesta ratkeaisi. Natura-poikkeamiset ovat todennäköisimpiä juuri isojen infra- ja teollisuushankkeiden osalta. Täten perusteluna käytetty korvausasian selkeämpi määräytyminen on kovin teoreettinen argumentti huomioiden, että nykylain 53 § 5 momentin nojalla korvausvelvollisuutta ei muodostu valtiolle, jos haitta aiheutuu siitä, että Natura-poikkeamisen puuttuminen johtaa hankkeen edellyttämän vesiluvan, ympäristöluvan, kaivosluvan, lunastusluvan tai esimerkiksi kunnan tai valtion hankkeiden edellyttämien lupien johdosta.
34. Luonnoksen ehdotus lisää hankekehityksen epävarmuutta, sen perustelut ontuvat ja ehdotus jättää epäselväksi miten yhden lauseen muuttamisella kokonaan käännetty käsittelyjärjestely toimii käytännössä, kun tästä prosessista ei ole tarkempia säännöksiä.

6 KOMPENSAATIOJÄRJESTELMÄÄ KOSKEVA LUKU ENNENAIKAINEN ENNEN HALLITUSOHJELMAN MUKAISTA PILOTOINTIVAIHETTA

35. Kompensaatio tarjoaa mahdollisuuden yrityksille vapaaehtoisin keinoin vähentää biodiversiteettijalanjälkeään. Kaivosteollisuus ry pitää tätä kannatettavana ja tärkeänä kehityksenä.

Kaivosteollisuus ry ei sen sijaan kannata luonnonsuojelulain uutta lukua ekologisesta kompensatiosta, joka koskisi ekologisen kompensatioiden toteutusta sekä poikkeusluokkaan liitettyä velvoitteenä, että vapaaehtoisena menettelyä. Hallitusohjelmakirjauksen mukaan lainsäädännön kehittämistarpeita arvioidaan pilotoinneista kerättyjen kokemusten perusteella ja tämä useampivuotinen pilotointihanke on vasta käynnistynyt. Toisin sanoen pykäläesitykset koskien ekologista kompensatiota ovat ennenaikaisia.

Lakiesityksessä ELY-keskukselle kaavaillaan merkittävää roolia vapaaehtoisen kompensatioiden toteutuksessa. ELY-keskus esimerkiksi ylläpitäisi nk. kompensatiorekisteriä, mikä käytännössä olisi hyvitysten markkinapaikka. Tätä ympäristöviranomaisen roolia tulee tarkastella kilpailuneutraliteetin näkökulmasta.

Kaivosteollisuus korostaa, että vapaaehtoinen ekologinen kompensatio on jo nyt mahdollista, eikä sitä varten tarvitse luoda esitetyn kaltaista, monimutkaista säännöstöä. Ekologista kompensatiota voitaisiin kehittää vapaaehtoisuuden kautta sen hyväksyttävyyden ja käytännön toimivuuden varmistamiseksi. Useat toimijat haluavat toimia vastuullisesti ja saada näkyvyyttä näille toimille, joten kysyntää varmasti on. Kehittämistyötä kannattaisi tehdä kunkin toimialan tarpeista lähtien laajasti eri tahoja osallistaen.

Vapaaehtoisia kompensatiotoimia tulisi edistää ja kompensatiotoimilla tulisi mahdollistaa sellaisten haittojen korvaaminen, joiden välttäminen kokonaisarvion perusteella ja kokonaistaloudellisesti katsoen on vaikeampaa ja taloudellisesti kalliimpaa. Haittojen minimointia ei siten tule omaksua aina pakolliseksi lähtökohdaksi suhteessa kompensatioon. Lisäksi vapaaehtoisella kompensatiolla tulee voida vaikuttaa lupaharkinnan kriteeristön täyttymiseen.

7 RAUHOITETTUIEN PESÄPUUIDEN SUOJELUSTATUKSEN OLEMASSAOLON EDellyTYSTEN TARKISTAMISELLE TULISI LUODA MENETTELY

36. Luonnoksessa ehdotetaan tarkennuksia suurten petolintujen pesäpuuiden suojelulle. Käytännön toiminnassa on ajankohtaistunut tarve selvemmillä ja yhdenmukaisemmille kriteereille pesäpuun suojelustatuksen päättymiselle tilanteissa, jossa petolinnun pesäpuu on ollut vuosia käyttämättömänä. Tällä hetkellä laissa edellytetään säännöllisessä käytössä olevan pesäpuun suojelua, mutta laista puuttuu täysin määritelmä siitä, mikä katsotaan säännöllisessä käytössä olevaksi pesäksi.

37. Pesäpuita koskevassa viranomaisvalvonnassa on omaksuttu tiettyjä arviointikriteerejä sille, milloin pitkään käyttämättömänä ollut pesäpuu ei enää täytä lainsäädännön mukaisen pesäpuun statusta. Olisi tärkeää, että eri tilanteissa, eri viranomaisten ja eri toimialojen osalta sovellettaisiin samoja arviointikriteerejä yhdenvertaisen lainsoveltamisen takaamiseksi. Näin ollen lainsäädäntöön olisi tärkeä kirjata selkeä sääntö siitä missä vaiheessa pesimättömänä olleen pesäpuun oikeudellinen suojeleminen päättyy.
38. Vaihtoehtoisesti voisi säätää menettelystä, jossa ELY-keskukselta voi pyytää lausuntoa siitä, että vanha pesäpuu ei ole enää luokiteltavissa pesäpuuksi sen hyläytyksi tulemisen tai huonokuntoisuuden johdosta. ELY-keskus voisi pyytää lausuntoa asiantuntijataholta (esim. Metsähallitukselta / Luonnontieteelliseltä keskusmuseolta) oman lausuntonsa tueksi. Perusteltu lausunto antaisi maanomistajalle ja muille toimijoille lisävarmuutta lainsoveltamisesta ja muodostaisi muodollisemman viranomaiskannanoton asiasta.

8 LUONNONSUOJELULAINSÄÄDÄNNÖN OIKEUSTURVA- JA YHTEENSOVITTAMISNÄKÖKULMAT LOISTAVAT POISSAOLLOLLAAN EHDOTUKSESTA

8.1 Täytäntöönpano-oikeuden säätäminen luonnonsuojelulakiin

39. Luonnonsuojelulaista puuttuu tällä hetkellä lain nojalla annettavien päätösten täytäntöönpantavuus muutoksenhausta huolimatta luvan hakijan etujen menetyksen ehkäisemiseksi. Kyseessä on koko ympäristöoikeudellisen järjestelmän tasoinen epäkohta, joka vaikuttaa isojen investointihankkeiden projektiaikatauluihin huomattavalla tavalla. Kaikissa keskeisissä ympäristölaeissa on jo sisällytettynä täytäntöönpanosäännös pois lukien luonnonsuojelulaissa. Tämä on osoittautunut myös käytännössä puutteeksi ja esimerkiksi ympäristöministeriö on yksittäisissä ratkaisuissa turvautunut lakiin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) mukaiseen yleissäännökseen voidakseen taata hakijalle poikkeusratkaisun tehokkaan täytäntöönpanon. Muun muassa tämä osoittaa luonnonsuojelulainsäädännön puutteellisuuden tältä osin. On harmillista jos luonnonsuojelulain säädösvalmistelu on niin yksipuoleista ettei yhtään toiminnanharjoittajien ja muiden poikkeamia hakevien tahojen oikeussuojaa edistävää ja selvästi käytännössä tunnistettua puutetta huomioida lainvalmistelussa.
40. Luonnonsuojelulain mukaiset poikkeukset tulevat usein kyseeseen isoissa hankkeissa, joissa niiden osalta säädeltävät ympäristövaikutukset ovat varsin pienet.¹⁰ Tästä huo-

¹⁰ Esimerkiksi luonnonsuojelulain nojalla toteutettavat Natura-alueiden suojeltuihin luontoarvoihin kohdistuvien vaikutusten Natura-arvioinnit huomioidaan muiden ympäristölakien mukaisissa menettelyissä. Hankkeille, joihin sisältyy Natura-arviointi voidaan antaa täytäntöönpano-oikeus esim

limatta nykyinen oikeustila aiheuttaa projekteille aikataulujen viivästymisiä, kun luonnonsuojelulain mukaisille poikkeamispäätöksille ei ole myönnettävissä luonnonsuojelulain nojalla täytäntöönpano-oikeutta muutoksenhausta huolimatta.

41. Täytäntöönpano-oikeuden sisällyttäminen luonnonsuojelulakiin ei vaaranna luonnon monimuotoisuuden turvaamistavoitteita. Täytäntöönpano-oikeutta koskevien ympäristöoikeudellisten yleisten oppien nojalla täytäntöönpano-oikeuden myöntämisen edellytyksenä on se, ettei muutoksenhaku käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi. Lisäksi oikeuden edellytyksenä on perusteltu syy ja vakuuden asettaminen. Näin ollen nämä yleiset rakenteet täytäntöönpano-oikeussäännöksissä suojaa valituksenkohteena olevia etuja siten, ettei nämä vaarannu täytäntöönpanon johdosta. Luonnonsuojelulain kokonaisuudistuksen yhteydessä olisi tärkeä korjata tämä tunnistettu toiminnallinen puute luonnonsuojelulaissa.

8.2 Toiminnanharjoittajien oikeussuojaa vahvistettava hankevalmistelun aikana hankealueelle tehtäviä luonnonsuojelualuepäätöksiä vastaan

42. Käytännön toiminnassa on ilmennyt suojelualue-esityksiä tai konkreettisia suojelualuepäätöksiä, joissa on esiintynyt myös piirteitä pyrkimyksistä estää tai heikentää malminetsinnän ja kaivostoiminnan edellytyksiä hanke-alueella. Tämän kaltaiset ratkaisut ovat kyseenalaisia tarkoitussidonnaisuuden periaatteen näkökulmasta. Luonnonsuojelun keinovalikoiman tavoitteena on suojella biodiversiteettiä, eikä toimia hankkeiden estämisen keinona. Primääristi muussa tarkoituksessa kuin luonnonsuojelun turvaamiseen käytetyt luonnonsuojelulain instrumentit ovat omiaan rapauttamaan luonnonsuojelun mittavan oikeudellisen keinovalikoiman legitimizeettiä. Myöskään luonnonsuojelulain korvaussäännöstö ei tunnista tällaisia tilanteita, joissa vireillä olevia hankkeita estetään suojeluratkaisuilla ennen kuin kaikki hankkeen toteuttamiseen tarvittavat luvat on myönnetty, mikä vaatisi lakitasoista ratkaisua korvausten kattavuuden parantamiseksi tällaisissa tilanteissa. Mikäli laki mahdollistaa vireillä olevien pitkäkestoisten hankkeiden estymisen suojelualueratkaisujen kautta, tulee korvaussäännöstön myös korvata suojelun johdosta saamatta jäänyt voitto.

9 LOPUKSI

YSL:n, Vesil, KaivosL ym nojalla. Usein tällöin on kyse luonnonsuojelullisesti laajemmista vaikutuksista kuin luonnonsuojelulain mukaisissa poikkeamisratkaisuissa, joilta puuttuu mahdollisuus luonnonsuojelulain nojalla myöntää täytäntöönpano-oikeus muutoksenhausta huolimatta.

43. Tämä lausunto on valmisteltu Kaivosteollisuus ry:ssä ympäristöasiantuntija Hanna Lampisen johdolla. Lausunnon oikeudellisen arvioinnin laatimisessa meitä on avustanut oikeustieteen tohtori, asianajaja Casper Herler Borenius Asianajotoimistolta.

Helsingissä 6 päivänä syyskuuta 2021

KAIVOSTEOLLISUUS RY

Pekka Suomela, toiminnanjohtaja